

נמאסו לו הצרות שגורמים לו הפלסטינאים - הוא רוצה לחיות בשקט עם ישראל - ומסכים למדינה פלסטינית

מאת

שלום כהן

עיתונאי אנגלי חצה השבוע את גשר אגנוני, בבואו מעמאן. עיתונאים רבים חוצים את הגשר הזה, בשני הכיוונים. אבל את הבשורה שהביא גאווין יאנג, כתב אובזרבר הלונדוני בעמאן, לא הביא שום עיתונאי לפניו.

למעשה, פירסם יאנג את בשרתו עוד לפני שהגיע לישראל. במיברק למערכת שלו בלונדון, העביר את הוכני הסנסציוני של ראיון עם המלך חוסיין, שנערך בארמון המלכותי בעמאן, ביום שבת.

מפאת חשיבותה, כדאי לקרוא את הכתבה במלואה, כפי שהופיעה בחתימתו של יאנג, תחת הכותרת "חוסיין: אוחר על חלק מממלכתו".

עמאן, 14 בדצמבר
פתח חדש וחשוב לשלום ערבי-ישראלי נפתח עליידי הצהרת המלך חוסיין מירדן. בראיון בלעדי איתי, השבוע, בו אמר ש הוא מוכן לוותר על ריבונותו על הגדה ה מערבית של ירדן, אם יעזור הדבר למציאת הסדר. בעת הראיון בארמון, שאלתי את המלך אם פירוש הדבר שהגדה המערבית, אשר בה מתגוררים ערבים פלסטינאים ו אשר נכבשה ביוני שעבר על ידי הכוחות הישראליים, תיהפך למדינה חדשה שתקרא פלסטיין. הוא ענה בשקט: "כן, אם זה רצון החושבים".

תמצית

ההצעות

ש לראות את משמעותה של הצהרה זו במיסגרת ההצעות הנסיגניות לשלום, שנפוצו בשבועות האחרונים. תמצית הצעות אלה, אשר הוגשו לחוסיין עליידי הכוחות קאים והישראליים, שהשתמשו בשליחים כמו ראש עיריית שכם, היא זו:

- הגדה המערבית תפונה עליידי הישראליים;
- ירושלים המיוזרחת תשמש בירה של מדינה פלסטינית עצמאית, הקשורה ביחסים מיוחדים עם ירדן;
- למדינה זו תהיה גישה אל הים הי תיכון בחופה ובעוה;
- כל השטח יפורז.

סימנים מעודדים. עד עכשיו עמדו שני מיכשולים עיקריים, מלבד מיכשולים אחרים, לפני תוכנית זו. האחד היה ההנחה שהמלך חוסיין יסרב לוותר על ריבונותו בגדה המערבית - דבר זה התבדה עליידי הצהרתו בפני השבוע.

המיכשול השני: הכוונה הישראלית הנחר- שה להחזיק בירושלים. הערבים לא יסכימו ל שום דבר שלא יחזיר להם את ירושלים. אות מעורר היתה הצהרתו השבוע של פקיד בכיר במשרד החוץ הישראלי, שאמר כי מעמד ירושלים פתוח עדיין לדיונים.

המלך חוסיין אמר לי שאפילו לפני מל- חמת יוני חיפש דרכים לתת יותר שלטון עצמי לגדה המערבית.

המלך הדגיש, שהוא מאמין שאם ימצא מוצא של כבוד מלחמה בלתי-פוסקת, יקבלו אותו הירדנים הצעירים מהגדה המיוזרחת ומהגדה המערבית.

בלית ברירה, אמר לי המלך חוסיין, יס- תפק ככך שימלך על הגדה המיוזרחת של הירדן - החלקים שתחת שלטון סבו, הי מלך עבדאללה, נקראו עבר-הירדן - אם זה רצון השלום.

הדרך לשלום. הוא אמר שיתכנו פת- רונות אחרים למצב הנוכחי, אך הדגש היה שהוא מוכן להרחיק לכת עד כדי הקטנת ממלכתו, אם יחייבו זאת צרכי השלום ב- אזור.

מלבד הקורבן האישי שהמלך מוכן להק- ריב, יש לציין שעמדתו זו תשמש אתגר לאקטיביסטים הפלסטינאים. הסדר של פיי- רוז הגדה המערבית יעמיד אותם בפני ה- ברירה לנסות לעשות משהו בשלום מן ה- מדינה החדשה שלהם, או להמשיך בהתנג- דות מתוך שטחם.

זהו רק אחד הקשיים הנוראים החוסמים

החשובים בעולם. כאשר נשאל אחד מהם, עליידי העולם הזה, לתגובתו על דברי חר- סיין, הטיב: "ברור שזה דבר רציני. אבל לפני שאוכל לקבוע סופית, אני רוצה לר- אות אם תוכן הראיון ישודר גם ברדיו עמאן".

הצהרה הסנסציונית לא שודרה ברדיו הירדני. במקומה באה הודעה הפוכה: אנשי החצר של חוסיין הכחישו את תוכן הראיון. המלך, כך אמרו, לא הוכן כראוי. הוא רק דיבר על הענקת מידה רבה של שלטון עצמי לתושבי הגדה המערבית, אם זה מה שהם ירצו - אחרי הפיצי הישראלי. על הפירוט, או עצמאות פלסטינית - לא דובר.

על כן התקבל גאווין יאנג במישנה עניין בישראל, שעות אחדות אחרי ששודרה הי הכחשה הרשמית. "חוסיין הצהיר או לא הצ- היר מה שכתבתם" שאלו אותו. והוא השיב בכל התקיפות: "הצהיר".

עיתונאי ממעמדו מקפידים לדווח את הי אמת, בייחוד במיקרים מסוג זה.

ידיעה של סופר מעריב בפאריס כמזה על סיבה אפשרית לפירסום ההכחשה. אמרו מקורות פלסטינאים, לדברי מעריב: אירגוני החבלה - ובעיקר מפקד אל-פתח יאסר ערפאת - הם שאילצו את חוסיין לפרסם את ההכחשה.

הכדור

מתגלגל

ת היה סיבת ההכחשה כאשר תהיה, אי אפשר למחוק את ההצהרה כאילו לא היתה ולא נבאה. ייתכן שחוסיין הש- מיץ אותה ברגע של עייפות, או כדי לבחון את התגובות שהכרוה זו תעורר. מכל מקום - הכדור נזרק, ואין ספק שהוא ימ שיך להתגלגל ביתר שאת.

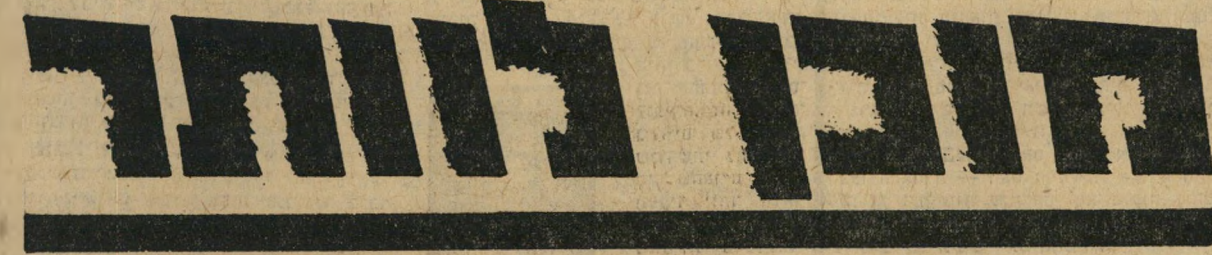
כדור ששמו מדינה פלסטינאית עצמאית, קשורה בהסכם-שלום עם ישראל ממערב, ומקיימת יחסים הדוקים עם ירדן ושאר העולם הערבי ממזרח.

הרעיון אינו חדש. הוא לא נולד במחוז של חוסיין, תוך כדי שיחה עם גאווין יאנג. רעיון זה הועלה בצורה מפורטת, למחרת מלחמת ששת הימים, עליידי ישראלים ו- פלסטינים כאחד. ממשלת ישראל וממלכת ירדן עשו יד אחת כדי להורידו מן הפרק. אבל אי אפשר להרוג רעיון טוב. הוא שב ועולה פעם אחר פעם - כי הוא טומן בחובו את הגרעין המעשי היחידי לפיתרון של שלום.

בין הפלסטינאים עצמם, הפך רעיון הי מדינה העצמאית לנושא מרכזי של ויכוחים ובידורים. אין כמעט עיתון או כתבי-עת ב- שפה הערבית, בישראל ובשטחים המוחז- קים, שאינו מקדיש לו עמודים שלמים.

הערבית והישראלית, דוגמת לבנון. זה הי בה יותר מחוסם ובלתי-דראמטי קשביל רוב הקיצונים הערביים. זה בנוי על ההנחה הי מוקדמת, שנותנים אמון בהבטחות ובמני- עים ישראליים - אמון שאינו קיים כלל היום.

שני סימני-הגמישות בשבוע זה - מצד המלך חוסיין והפקיד הישראלי - הקלו ב- מידה מעטה בלבד את משא היאוש מהסכם

גדולי המנהיגים הפלסטינאים בגדה וביר-י- שלים מביעים את דעותיהם בגלוי - בעל- פה ובכתב - בעד ונגד הרעיון.

הם לא יחדלו מכך, בגלל ההכחשה מי- עמאן. להיפך: דורשי המדינה הפלסטינית יגבירו את מאמציהם, ואין ספק כי השבו- עות הקרובים יסקפו כותרות רבות בכיוון זה.

אם ממשלת ישראל תסכים לחפש פיתרון בכיוון זה - עשויים שבועות אלה אף להצמיח את הניצנים הראשונים של שלום.

● העולם הזה היה העיתון הראשון שי- רמז על אפשרות זו. בהסתמכו על מקור רות עולמי. בידיעה במדור תשקיף (העולם הזה 1630) נאמר: "פעולות-התנגדו של צה"ל, שהפילו קורבנות רבים בערים ובכפי- רים, הביאו את העבר-ירדנים לריו מחשבת, כי מוטב להם להסתפק במדינה קטנה מי- שלהם, עבר-ירדנית, תחת להיפגע ללא-הרף ב- בגלל הפלסטינים, השונאים אותם, והגורמים להם צרות בלייטוף בפנים ובחוק".

שלום, משא הרובץ במידה רבה על הער- בים מכל המעמדות, על מדינאים נייטרא- ליים כאן, ועל המלך חוסיין עצמו.

הכחשה

מגובמת

עד כאן הציטוט מתוך אובזרבר. בין המעטים שלא היו מופתעים מהצהרת המלך חוסיין היו המומחים הישראליים ל- ענייני המרחב. הם ידעו זה מכבר, שאכן מוכן שליט ירדן לוותר על הגדה המערבית - ובלבד שיניחו לו לחיות בשקט בממלכת- תו המוקטנת. הוא יקבל תמיכה אמריקאית וסעודית, ויהיה מלך עבר-הירדן - כפי שהיה סבו עבדאללה עוד לפני פרוץ מל- חמת 1948.

מה שעשה רושם על אותם מומחים היתה העזתו של חוסיין לומר זאת בגלוי, אמנם לא ישירות, בנאום לאומתו, אבל בכל זאת לעיתונאי מוכר, נציגו של אחד העיתונים

בים. והאם אדמת ישראל מסוגלת לכך? האם הישראליים מוכנים באמת להיטוג מהגדה המערבית? הערבים מצביעים על כך, שמאז מלחמת יוני לא היתה אפילו נסיגה סמלית קטנה ביותר מאיוו שהיא אדמה ערבית.

מעל לכל יש חשיבות עליונה לשאלה, שאפילו אם תושבי הגדה המערבית יקבלו הסכם כזה - האם יקבלו אותו גם איר- גוני החבלה הפלסטינאים?

התיאוריה שמאחרי טענות המנהיגים הי ערביים, המצודדים בהסכם, היא שהשאלה היסודית של פלסטיין וישראל תמצא את פתרונה בטווח הארוך עליידי התמוגות הי רגתית של האוכלוסיות, הכלכלה והחברה,

● כאן מתחיל העיתונאי האנגלי משפט במילים "ראש עיריית שכם" - אך המשפט לא הושלם. כנראה רצה להביע את הערכתו של חמדי כנעאן, כי אירגוני החבלה לא יקבלו הסכם זה, אלא יימדו על החזרת הגדה המערבית לממלכת חוסיין.